

1. U V O D

Prvi tragovi revizijskih aktivnosti registrovani su još u prvoj polovini XII vijeka u Engleskoj. To je u suštini bila revizija javnih prihoda i rashoda, dok su prve VRI formirane u XVIII vijeku, a prvo zakonsko regulisanje u XIX vijeku. Za razvoj revizije u javnom sektoru značajno je osnivanje međunarodne organizacije Vrhovnih revizijskih institucija INTOSAI (International Organisation of Supreme Audit Institutions). Ova organizacija osnovana je na prvom osnivačkom kongresu održanom 1953. godine u Havani. Odbor za standarde revizije na XIV-om Kongresu INTOSAI 1992 godine u Vašingtonu izdao je INTOSAI standarde koji su proizašli iz Limske deklaracije. Standardi su dopunjeni na XV-om kongresu 1995. godine u Kairu.

INTOSAI standardi poznaju dvije vrste revizije u javnom sektoru:

1. Finansijska revizija
2. Revizija učinka

Limska deklaracija¹ kao strateški dokument INTOSAI definiše reviziju učinka kao posebnu vrstu revizije u okviru revizije javnog sektora, koja je u osnovi orjentisana na ispitivanje ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti (3 E) javnog sektora.

Mandat revizije učinka po pravilu je regulisan zakonom o reviziji javnog sektora. Bliže određivanje revizije učinka reguliše se propisima revizijskih institucija javnog sektora.

Republika Srpska je kroz Zakon o reviziji javnog sektora² regulisala reviziju učinka i dala pravni osnov za njeno provođenje. U odredbama pomenutog Zakona, koje se odnose na nadležnosti Glavne službe za reviziju Republike Srpske, regulisano je da je GSR RS nadležna da vrši: finansijsku reviziju, reviziju učinka i druge specifične revizije.

Cilj revizije učinka je utvrditi da li korišćeni resursi predstavljaju najekonomičnije trošenje javnih sredstava, da li se korišćenjem raspoloživih resursa pružaju najbolje usluge, da li su ispunjeni strateški celjevi institucija i da li postoje vanjski uticaji na implementaciju tih ciljeva.

Od vremena stvaranja pravne osnove za rad revizije učinka kod nas, ona se ubrzano razvija i provodi u javnom sektoru, u njegovim sistemima, dijelovima sistema ili njihovim aktivnostima.

Autor ovog specijalističkog rada, kao jedan od učesnika u timovima za reviziju učinka u javnom sektoru, opredijelio se da njegov rad bude iz ove oblasti i da nosi naziv "Revizija učinka u Republici Srpskoj kroz teoriju i praksu."

Kratko rečeno specijalistički rad ima svoj: predmet, cilj, metode i strukturu rada.

1.1. Predmet rada

Predmet specijalističkog rada, kako se vidi iz samog naziva, čine dva segmenta, a to su: teorijske osnove revizije učinka i praktičan primjer revizije učinka.

U teorijskim osnovama data su literarna³ viđenja RU, zatim zakonska i stručna rješenja za osnivanje RU u RS sa definisanjem nadležnosti, obaveza i odgovornosti RU.

Praktični primjer revizije učinka, koji nosi naziv: "Sistem urbanističkih saglasnosti, odobrenja za građenje i odobrenja za upotrebu", sadrži odgovarajuće preglede, analize i sinteze dobijenih podataka od svih nadležnih organa i organizacija iz ove oblasti, razvrstanih i predstavljenih po opštinama i na nivou RS.

¹ Limska deklaracija je document o smjernicama i pravilima revizije donesena na IX-om kongresu INTOSAI u Limi 1977 godine

² Zakon o reviziji javnog sektora Republike Srpske ("Sl. glasnik Republike Srpske" br. 98/05)

³ Literatura str. 50

Na dobijene rezultate, tamo gdje je ocijenjeno za potrebno, dati su i odgovarajući osvrti, onako kako je to vidio autor.

1.2. Cilj rada

Ovaj specijalistički rad ima dva bitna cilja. Prvim se želi postići objedinjavanje teorije i prakse u jednu cjelinu, kroz obradu konkretnog društvenog problema metodama rada revizije učinka, a drugim potvrditi opravdanost postojanja i rada revizije učinka u javnom sektoru u RS.

1.3. Metode rada

U obradi odabrane Teme služili smo se sa više metoda i pravila na stvaranju jednog cjelovitog rada.

Metode, kojima smo pokonili posebnu pažnju bile su empirijske, matematičko – statističke metode, u čemu je naglasak stavljen na statističke metode.

Pored toga, dobijeni rezultati u radu, po pomenutim metodama, usklađeni su i usaglašeni sa metodama i standardima INTOSAI i principima revizije učinka (ekonomičnost, efikasnost i efektivnost).

Na kraju smo, služeći se deskriptivnom metodom formirali i oblikovali naš specijalistički rad kao jednu cjelinu teorije i prakse.

1.4. Struktura rada

Struktura ovog specijalističkog rada koncipirana je tako da smo počeli od teorijskih osnova za reviziju učinka, pa služeći se teorijom, prešli na obradu praktičnog primjera revizije učinka i na kraju dali zaključna razmatranja.

Uteoretskom dijelu rada opisani su:

- Pojam i karakteristike revizije učinka (pojam, karakteristike, odnos revizije učinka i finansijske revizije);

- Principi revizije (ekonomičnost, efikasnost i efektivnost);

- Procesi revizije učinka (planiranje, provođenje i izvještavanje).

Praktični primjer revizije učinka koji nosi naziv: "**Sistem urbanističkih saglasnosti, odobrenja za građenje i odobrenja za upotrebu**", strukturno je postavljen i obrađen na slijedeći način:

- Motivi i svrha revizijske studije, gdje je data predstava s čim smo se rukovodili kod odabira i obrade pitanja dozvola za građenje;

- Predmet revizije, su dozvole za gradnju i nadležnosti određenih organa imajući u vidu pravni osnov za njihov rad u ovoj oblasti;

- Nalazi, dati su brojučano i opisno po svim elementima i nosiocima ovih poslova;

- Analiza i osvrt, na pitanja koja se brojučano ne mogu prikazati, ali treba na njih, sagledavajući cjelokupnu problematiku pokušati odgovoriti.

Zaključna razmatranja su sumiranje svega onoga što smo obrađivali prilikom izrade specijalističkog rada, te skromno autorovo viđenje rješenja za prevazilaženje konstatovanih slabosti i problema.

----- .-----

U izboru ove teme i njenoj obradi veliku pomoć i sugestije dobio sam od svoga mentora doc. dr Milanke Aleksić, na čemu joj se s poštovanjem zahvaljujem.